

แนวปฏิบัติ

การรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด

สำหรับบุคลากรของ สวพส.

No
Gift
Policy



สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

คำนำ

การทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยมาอย่างช้านาน ซึ่งสาเหตุหรือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐคือระบบอุปถัมภ์ที่นำมาซึ่งการให้หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อเป็นสิ่งตอบแทน จนอาจส่งผลกระทบต่อความตั้งใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐและอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันที่ส่งผลกระทบต่อและเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติได้ ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับบุคลากรของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. จึงมีความสำคัญต่อการป้องกันการทุจริตและคอร์รัปชันภายในหน่วยงานได้

แนวปฏิบัติการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับบุคลากรของ สวพส. ฉบับนี้ จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้บุคลากรของ สวพส. ได้ศึกษาทำความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ลดโอกาสหรือความเสี่ยงในการเรียกรับสินบน ตลอดจนสร้างความตระหนักและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุคลากรของ สวพส. ในการป้องกันการทุจริตทุกรูปแบบได้

กลุ่มงานกฎหมาย

มกราคม 2566

สารบัญ

	หน้า
❖ บทนำ	1
❖ หลักคิดของแนวทางการรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด	4
❖ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและคำนิยาม	9
❖ แนวปฏิบัติการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561	12
❖ ความแตกต่างระหว่างการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149	17
❖ การให้หรือรับของขวัญ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565	19
❖ กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา	23
❖ สรุปแนวปฏิบัติการรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดสำหรับบุคลากร สวพส.	28
❖ บทสรุป	34
❖ ภาคผนวก	35
- แบบฟอร์มการรายงาน	36
- เอกสารที่เกี่ยวข้อง	42
❖ เอกสารอ้างอิง	43

บทนำ



การทุจริตและประพฤตินิชอบเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยมาอย่างช้านาน แม้ว่าที่ผ่านมาภาครัฐจะมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบมาโดยตลอด แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทุกภาคส่วนจึงต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันเร่งแก้ไขเพราะการทุจริตและประพฤตินิชอบนั้นส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ ความเชื่อมั่นของสาธารณชน การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน รวมถึงภาพลักษณ์ของประเทศไทย

สาเหตุและปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เห็นได้ชัดคือ **ระบบอุปถัมภ์** ที่นำมาซึ่งการให้หรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อเป็นสิ่งตอบแทน และส่งผลต่อการใช้ดุลยพินิจ การพิจารณา หรือการตัดสินใจในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนกลายเป็นสิ่งที่ผู้คนปฏิบัติกันทั่วไปโดยไม่เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่เหมาะสม รวมถึงไม่มีบทลงโทษที่ชัดเจนแต่อย่างใด แต่ในความเป็นจริงนั้น พฤติกรรมเหล่านี้ถือเป็นการกระทำที่มีความผิดทางจริยธรรมซึ่งอาจนำไปสู่การเรียกรับหรือยอมจะรับประโยชน์ที่เป็น การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในอนาคตได้

ประเทศไทยจึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป็นแนวนโยบายไว้ในแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และด้านความมั่นคง
 2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบ พ.ศ. 2561 – 2580
 3. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิชอบ
- ทั้งสามแผนยุทธศาสตร์ได้กำหนดเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ หน่วยงานภาครัฐมีระบบป้องกันและแก้ไขการทุจริต และประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีตัวชี้วัดเป็น

ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทย ซึ่งจากการวัดดัชนีการรับรู้การทุจริตที่ผ่านมา องค์การระหว่างประเทศต่างๆ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดการปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทย ดังนี้

1. องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลไทยบริหารจัดการเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน
2. มาตรการวัดคอร์รัปชันโลกของภูมิภาคเอเชีย ประจำปี 2020 มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลของแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียมีมาตรการป้องกันการรับสินบนและการเล่นพรรคเล่นพวกในการเข้าถึงการบริการภาครัฐ

ในการนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ได้รับมอบหมายในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์และยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานของตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ โดยแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน ได้มุ่งเน้นการสร้างความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล การปรับปรุงระบบงานที่สามารถป้องกันการให้หรือรับสินบนของบุคลากร รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรม ไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมเพื่อลดโอกาสการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

นอกจากนี้ ตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบยังได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันการให้หรือรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญ (Big Rock) กิจกรรมที่ 4 พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ เป้าหมายที่ 1 ข้อที่ 1.1 ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยประกาศเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) และหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่” ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งสามารถปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการและแผนการปฏิรูปประเทศทั้งสองฉบับและสามารถป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ช. จึงนำเอาประเด็นพฤติกรรมการให้หรือการรับเงิน ทรัพย์สิน ของขวัญ ของกำนัลหรือผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ และการขับเคลื่อนนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ หรือการประเมิน ITA ที่หน่วยงานของรัฐทุกแห่งต้องดำเนินการอีกด้วย



ดังนั้น เพื่อให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางของแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบข้างต้น จึงได้จัดทำ **แนวปฏิบัติการรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด** ที่เหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ สำหรับให้บุคลากรของ สวพส. ได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติ สามารถป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและลดความเสี่ยงในการกระทำการทุจริตและเรียกรับสินบน รวมถึงเป็นการปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรให้บุคลากรของ สวพส. เป็นผู้ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนอื่นและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และนำไปสู่การยกระดับการเป็นองค์กรแห่งคุณธรรมและความโปร่งใสเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

หลักคิดของแนวทางการรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด

“เจ้าพนักงานของรัฐ” เป็นอาชีพหนึ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่ให้การยอมรับและมีผู้คนมากมายพยายามมุ่งมั่นให้ได้เข้ามาประกอบอาชีพนี้ แต่ก่อนอื่นต้องตระหนักและจำขึ้นใจอยู่เสมอว่าหลักการพื้นฐานของอาชีพเจ้าพนักงานของรัฐ คือ การบริการประชาชนโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐจะได้รับค่าตอบแทนที่รัฐจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งที่อยู่ในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน เช่น เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทนต่างๆ สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล หรือบางหน่วยงานอาจได้รับเงินรางวัลประจำปี ซึ่งเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเหล่านี้เป็นสิ่งที่เจ้าพนักงานของรัฐมีสิทธิที่จะได้รับโดยชอบธรรมเพราะเป็นการรับที่กฎหมายกำหนดให้สามารถทำได้

แต่ยังมีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอีกรูปแบบหนึ่งที่อยู่ในระบบราชการไทยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นั่นคือ การรับในรูปแบบ “สินน้ำใจ” หรือ “สินบน” ซึ่งการรับในลักษณะดังกล่าวย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดความเอนเอียงและไม่เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด จนอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันที่สร้างความเสียหายต่อประเทศตลอดจนประชาชนต่างสูญเสียความไว้วางใจต่อหน่วยงานของรัฐ แม้ว่า “สินน้ำใจ” จะเป็นการให้ที่มาจากพื้นฐานของการเป็นคนดี มีน้ำใจไมตรี ให้ความช่วยเหลือ หรือความเมตตาที่มีต่อกันระหว่างผู้ให้และผู้รับ แต่โดยทั่วไปแล้วเมื่อ “ผู้รับ” ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาแล้วก็จะเกิดความพอใจ ความเกรงใจ หรือเกิดเป็นบุญคุณต่อ “ผู้ให้” และเมื่อถึงคราวที่ “ผู้รับ” ต้องตอบแทนบุญคุณนั้นก็ยากที่จะปฏิเสธ และเมื่อไหร่ก็ตามที่การให้นั้นเป็นการให้ที่แอบแฝงโดยหวังผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานหรือละเว้นการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ การให้ “สินน้ำใจ” อาจกลายเป็นการให้ “สินบน” ไปในที่สุด

การรับ

"สินน้ำใจ" หรือ "สินบน"

ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดความเอนเอียง

องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TRANSPARENCY INTERNATIONAL : TI)

จึงกำหนดให้ "การรับสินน้ำใจ" เป็นการ "ประพฤติมิชอบ"
และถือเป็นการคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งที่ต้องกำจัดให้หมดไป

❖ แนวคิดหลักของมาตรการการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

การป้องกันการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเป็นหนึ่งในหลักปฏิบัติที่เจ้าพนักงานของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน การรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพียงเล็กน้อยอาจทำให้เกิดเป็นการสร้างบุญคุณหรือการช่วยเหลือซึ่งต้องมีการตอบแทนหรือมีความเกรงใจกัน โดยเฉพาะในประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญมากกับความกตัญญูหรือการตอบแทนบุญคุณ และอาจทำให้กลายเป็นการให้และรับสินบนไปในที่สุด

ดังนั้น องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) จึงกำหนดให้ “การรับสินน้ำใจ” เป็นการ “ประพฤติมิชอบ” และถือเป็นการคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งที่ต้องกำจัดให้หมดไปประเทศต่างๆ จึงได้กำหนดมาตรการการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าพนักงานของรัฐไว้ ซึ่งมี 3 แนวความคิดหลัก คือ

แนวคิดที่ 1 ไม่ห้ามการรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แต่เจ้าพนักงานของรัฐต้องเปิดเผยรายละเอียดการรับทรัพย์สินต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใสและสามารถให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ เช่น การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของประธานาธิบดีสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น

แนวคิดที่ 2 กำหนดวงเงินของของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับได้ตามปกติประเพณีนิยม ได้แก่ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ และการรับตามธรรมเนียมจรรยาหรือการรับจากญาติตามฐานะตามรูป

แนวคิดที่ 3 ห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ทุกชนิด ด้วยหลักความคิดที่ว่า เจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่บริการประชาชนและมีรายได้ที่มาจากภาษีของประชาชนแล้ว จึงไม่สมควรรับประโยชน์ใดๆอีก

❖ ตัวอย่างมาตรการการรับของขวัญ ทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดในต่างประเทศ

1. ประเทศเกาหลีใต้

“กฎหมายคิม ยองรัน” เป็นกฎหมายว่าด้วยการห้ามเรียกรับผลประโยชน์และการรับสิ่งของมีค่าทั้งหลายของเจ้าหน้าที่รัฐ ถือเป็นกฎหมายหนึ่งที่มีเจตนารมณ์สำคัญเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศ ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องยึดถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด กฎหมายคิม ยองรัน มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม มีลักษณะเป็นข้อห้ามและกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อควบคุมมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงบรรดาสื่อมวลชนทุกแขนง ห้ามกระทำการร้องขอหรือเรียกรับผลประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมโดยมิชอบ และมีบทลงโทษที่ครอบคลุมการกระทำความผิด

หลายฐาน ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคลากรทางการศึกษา สื่อมวลชน ไปจนถึงบุคคลภายนอกที่มีการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน

การห้ามไม่ให้หรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมายาคม ยองรัน ได้แก่

1) กรณีให้หรือรับสิ่งของมีค่าจำนวนเกินกว่า 1 ล้านบาทต่อครั้ง (ประมาณ 3 หมื่นบาท) หรือจำนวนเกินกว่า 3 ล้านบาทต่อปี (ประมาณ 9 หมื่นบาท)

2) กรณีให้หรือรับเงินจำนวนไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อครั้ง (ประมาณ 3 หมื่นบาท) อันเกี่ยวข้องกับงานราชการ

3) กรณีคู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐให้หรือรับสิ่งของมีค่า

4) กรณีการรับค่าตอบแทนจากภารกิจภายนอกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ข้อยกเว้น 8 ประการที่สามารถให้หรือรับสิ่งของมีค่าได้

1) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปลอบขวัญ ให้กำลังใจ ให้รางวัลหรืออื่นๆ แก่ข้าราชการชั้นผู้น้อย

2) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างราบรื่น เรียบร้อยตามระเบียบปฏิบัติและพิธีการในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ค่าอาหารในการจัดเลี้ยงต้องไม่เกินรายละ 3 มื้นวอน (ประมาณ 900 บาท) การให้หรือรับของขวัญหรือของมีค่าต้องมีมูลค่าไม่เกิน 5 มื้นวอน (ประมาณ 1,500 บาท) และภาษีสังคม เช่น งานแต่งงาน งานศพ มอบให้ได้ไม่เกินรายละ 1 แสนวอน (ประมาณ 3,000 บาท)

3) อยู่ในขอบเขตของอำนาจที่สามารถกระทำได้อย่างถูกต้อง

4) เป็นการให้แก่ญาติพี่น้องของตนเอง

5) เป็นการให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้ซึ่งประสบเคราะห์กรรม ประสบภัยพิบัติ ป่วยเป็นโรคร้ายไข้เจ็บหรือตกอยู่ในภาวะยากลำบากแสนสาหัส หรืออื่นๆ ทั้งเป็นการให้ในระยะสั้นหรือระยะยาว หรือเป็นการให้อย่างต่อเนื่องตามข้อกำหนดขององค์กร ตามระเบียบปฏิบัติ หรือตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

6) เป็นการให้สำหรับภารกิจในทางราชการตามปกติทั่วไปที่ยึดถือปฏิบัติแบบเดียวกัน เช่น ค่ายานพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น

7) เป็นการแจกจ่ายแก่คนทั่วไปที่มีใช่เป็นการเฉพาะราย เช่น สิ่งของที่ระลึกหรือสิ่งของเพื่อการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

8) รูปแบบอื่นตามระเบียบหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือตามธรรมเนียมทางสังคมที่สามารถกระทำได้

บทลงโทษ : กฎหมายาคม ยองรันกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนทั้งโทษปรับและโทษจำคุก

การรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ตนได้รับ

1) เจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่รายงานต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุด หากมีคนให้หรือเสนอจะให้เงินหรือสิ่งของใดๆ ที่กฎหมายกำหนดห้ามรับ รวมถึงกรณีที่คุณสมรสของตนได้รับไว้ด้วย

2) เมื่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดได้รับรายงานแล้ว ต้องพิจารณาว่าสมควรรับไว้หรือไม่ หากเห็นว่าเป็นของต้องห้ามที่ไม่ควรรับไว้ ก็ให้ส่งคืนหรือปฏิเสธไม่รับ

3) เจ้าพนักงานของรัฐอาจต้องทำรายงานหรือส่งคืนของต้องห้ามที่ได้รับมานั้น ไปยังหน่วยงานกำกับดูแล คณะกรรมการตรวจสอบและสอบสวน หรือคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแทนก็ได้

2. สหราชอาณาจักร

การตราพระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2559 หรือ Bribery Act 2010 เป็นกฎหมายที่มีความล้ำหน้าและมีความพยายามในการกำจัดพฤติกรรมกาให้และการรับสินบนให้หมดไป โดยมุ่งแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางป้องกันการคอร์รัปชันจากมุมมองของภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยบัญญัติว่า การจ่ายสินบนหรือการสัญญาว่าจะจ่ายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยหวังผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นการตอบแทนถือเป็นความผิดอาญา นอกจากนี้ยังมีการกระทำความผิดอาญาที่น่าสนใจ คือ

1) การติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ กล่าวคือ บุคคลหรือนิติบุคคลใดที่ติดสินบนสัญญาว่าจะให้เงินค่าตอบแทน หรือเสนอเงินสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างชาติ ถือว่ามีความผิด ทั้งนี้ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าบริษัทหรือองค์กรเอกชนหวังผลประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องจากการใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐต่างชาติ

2) ความรับผิดของนิติบุคคลในกรณีบุคลากรของนิติบุคคลนั้นกระทำความผิด กล่าวคือกฎหมายกำหนดให้นิติบุคคลมีหน้าที่ป้องกันไม่ให้บุคลากรจ่ายสินบนแก่บุคคลอื่นโดยมีเจตนาหวังผลประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หากนิติบุคคลจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดในการกระทำของบุคลากรด้วย

3. ประเทศแคนาดา

สำนักผู้ตรวจการจริยธรรมและผลประโยชน์ทับซ้อนในรัฐสภาของประเทศแคนาดา จะมีการเผยแพร่ข้อมูลการรับของขวัญและการเดินทางของคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาผ่านทางเว็บไซต์ให้สาธารณชนทราบ ซึ่งจะปรากฏข้อมูลการเดินทางไปต่างประเทศ เช่น เหตุผลการเดินทาง รายชื่อผู้สนับสนุนค่าใช้จ่าย รวมถึงมูลค่าของที่ระลึก หากคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาคนใด ได้รับของขวัญหรือของกำนัลที่มีมูลค่ามากกว่า 200 ดอลลาร์แคนาดา (ประมาณ 5,000 บาท) ต้องไปแจ้งข้อมูลให้สำนักผู้ตรวจการจริยธรรมและผลประโยชน์ทับซ้อนในรัฐสภา ภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับของนั้น ซึ่งการกำหนดมาตรการการมอบและการรับของขวัญหรือทรัพย์สินให้แก่เจ้าหน้าที่และการกำหนดกระบวนการตรวจสอบอย่างละเอียดและระมัดระวังดังกล่าว สามารถสร้างความโปร่งใสและป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนรวมถึงส่งผลให้ประเทศแคนาดาได้รับการจัดอันดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) อยู่ในอันดับที่ 12 จากจำนวนทั้งหมด 180 ประเทศในปี 2020

❖ **แนวคิดของมาตรการการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของประเทศไทย**

ในปัจจุบันมาตรการการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของประเทศไทยเป็นไปตามแนวคิดที่ 2 คือ กำหนดวงเงินที่เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับได้ตามปกติประเพณีนิยม โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 ซึ่งกำหนดห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ยกเว้น 3 กรณี คือ

1. ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุรูป
3. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องและคำนิยาม

❖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 169 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้ฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563

3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565

4. ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

5. ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงว่าด้วยการพัฒนาและบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 35 เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ของตนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่

6. พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

มาตรา 5 มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

- (2) ชื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
- (4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

7. ประมวลจริยธรรมสำหรับกรรมการ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน

ข้อ 3 กรรมการ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรม ดังต่อไปนี้

(2) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม โดยไม่กระทำการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในงานหรืออาชีพของตน มีจิตสำนึกที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

(4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ ด้วยการแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากตำแหน่งหน้าที่ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

❖ คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

1. “**เจ้าพนักงานของรัฐ**” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

2. “**เจ้าหน้าที่ของรัฐ**” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3. “**การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา**” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความ

รวมถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

4. **“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้”** หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

5. **“บุพการี”** หมายความว่า ญาติทางสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป ได้แก่ บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย ทวด

6. **“ผู้สืบสันดาน”** หมายความว่า ผู้สืบสายโลหิตโดยตรงลงมา ได้แก่ ลูก หลาน หลานสาว

7. **“ญาติ”** หมายความว่า พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

8. **“ปกติประเพณีนิยม”** หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

9. **“ฐานานุกรม”** หมายความว่า สมควรแก่ฐานะ

10. **“ของขวัญ”** หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ให้แก่กันเพื่ออภินิหารศรัทธา ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับบริการ หรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันและไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง

11. **“ทรัพย์สิน”** หมายความว่า ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย

12. **“ของขวัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่”** คือ

1) เงิน ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่า และให้รวมถึงทิป ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับนอกเหนือจากเงินเดือน รายได้ หรือผลประโยชน์จากราชการที่ได้รับในกรณีปกติ

2) ของขวัญที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับ มีผลต่อการตัดสินใจ การอนุมัติ อนุญาต หรือการปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในลักษณะที่เป็นการเอื้อประโยชน์ไปในทางทุจริตต่อผู้ให้ของขวัญทั้งในอดีต หรือในขณะรับ หรือในอนาคต

13. **“ทิป”** คือ เงินที่ผู้มาติดต่อขอใช้บริการกับหน่วยงานของรัฐหรือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มอบให้กับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มเติม เพื่อตอบแทนการให้บริการหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ซึ่งมีใช้ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าให้รับได้

แนวปฏิบัติการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา 128

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม”

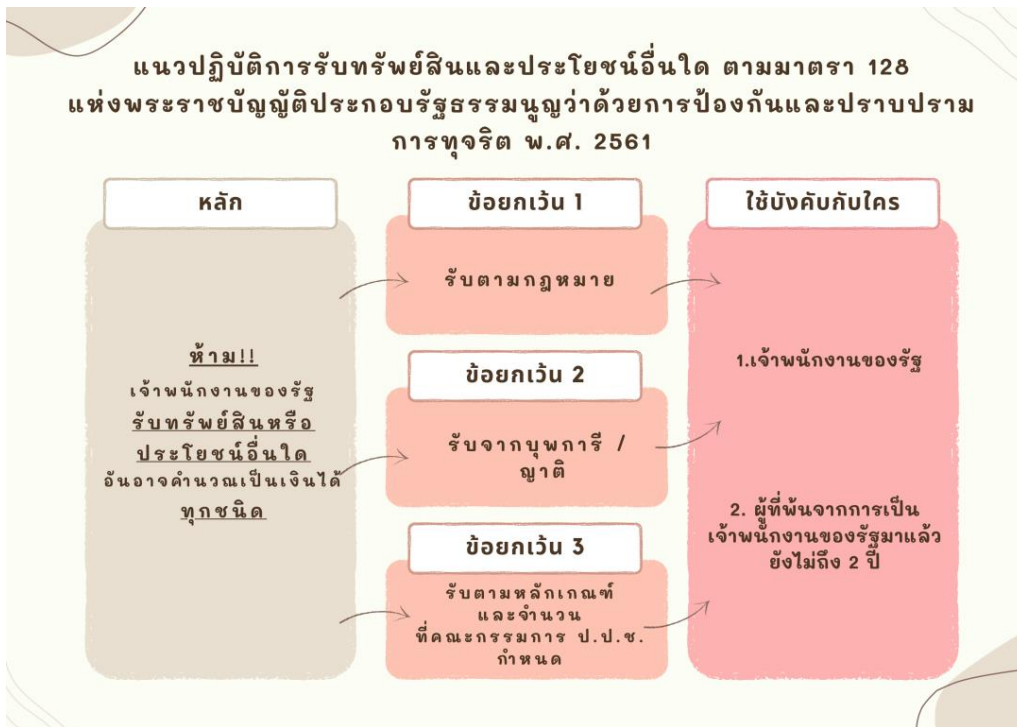
จากบทบัญญัติดังกล่าว หมายความว่า “โดยหลักแล้วห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ทุกชนิด” ยกเว้น 3 กรณี ได้แก่

- 1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย
- 2) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป
- 3) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวยังใช้บังคับแก่ เจ้าพนักงานของรัฐ และผู้ที่พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึง 2 ปี

หมายเหตุ : เจ้าพนักงานของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

: โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์การมหาชนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐนั้น หมายความรวมถึง ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ล้วนถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามคำนิยามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ดังนั้น บุคลากรของ สวพส. ทุกคน ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ และแนวปฏิบัตินี้



❖ **ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับไว้ได้ ได้แก่**

1. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุรูป
3. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

1. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าพนักงานของรัฐมีสิทธิได้รับตามกฎหมาย หรือมีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐอย่างชัดเจน เช่น

1.1 การรับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าจ้าง หรือสวัสดิการต่างๆ เนื่องจากมีกฎหมายเกี่ยวกับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง หรือระเบียบเกี่ยวกับค่าจ้างกำหนดไว้

1.2 การรับเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะในการเดินทางไปปฏิบัติงาน ค่าสมนาคุณวิทยากรหรือรับประทานอาหารในการฝึกอบรมสัมมนา

2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้อตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมจรรยาตามฐานานุกรม

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการีหรือญาติ โดยจะต้องพิจารณาจากฐานานุกรมของผู้ให้ว่ามีความสามารถที่จะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่เจ้าพนักงานของรัฐหรือไม่ และการให้นั้นต้องสมควรแก่ฐานะของผู้ให้ อีกทั้งการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต้องเป็นการให้ตามประเพณีหรือตามที่สังคมถือปฏิบัติสืบต่อกันมา (เป็นการให้โดยเสน่หา ไม่ดูมูลค่า ขอแค่เหมาะสมตามฐานะ) ตัวอย่างเช่น

2.1 กรณีการรับจากบุพการี เช่น มารดามีทรัพย์สิน 100 ล้านบาท มอบบ้านพร้อมที่ดินมูลค่า 10 ล้านบาทให้บุตรซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

2.2 กรณีการรับจากผู้สืบสันดาน เช่น บุตรได้รับเงินรางวัลจากสลากกินแบ่งรัฐบาลมูลค่า 6 ล้านบาท และให้เงินจำนวน 3 ล้านบาทแก่มารดาซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

2.3 กรณีการรับจากญาติ เช่น ลูกมีที่ดินจำนวน 100 ไร่ มอบที่นาจำนวน 10 ไร่ให้แก่หลานซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

3. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินไว้ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ญาติ โดยมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสนั้นต้องไม่เกิน 3,000 บาท

เช่น การรับของขวัญในช่วงเทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ วันเกิด วันขึ้นบ้านใหม่ งานมงคลสมรส งานศพ เป็นต้น

2) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป หมายถึง การให้ที่ไม่ได้กำหนดตัวผู้รับเป็นการเฉพาะเจาะจงและไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับ

เช่น เจ้าพนักงานของรัฐได้รับรางวัลจากการจับสลาก การรับเงินรางวัลจากการถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล การรับส่วนลดจากการซื้อสิ่งของหรือทรัพย์สิน การรับส่วนลดจากการซื้อรถยนต์ การรับรางวัลจากการแข่งขัน การรับของแจกในฐานะผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น

ทั้งนี้ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ตามสองกรณีข้างต้น จะต้องเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาเท่านั้น กล่าวคือ ต้องเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้จากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติที่ให้นั้นในโอกาสดังต่อไปนี้

- 1) เทศกาลหรือวันสำคัญ
- 2) การแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

❖ **แนวปฏิบัติในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท**

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท เนื่องจากมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง มีความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถาบันพิจารณาแล้วมีคำสั่งว่า “ไม่สมควรรับ” ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานของรัฐคืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที หากไม่สามารถคืนได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้เป็นสิทธิของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) โดยเร็ว และให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว

3. ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถาบันได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท ให้ผู้อำนวยการสถาบันแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อคณะกรรมการสถาบัน ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้ผู้อำนวยการสถาบันจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้หรือไม่

❖ **บทลงโทษ**

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนมาตรา 128 กล่าวคือ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท และไม่รายงานให้ผู้อำนวยการสถาบันทราบ ให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (มาตรา 129) และต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 169)

2. พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

แม้ว่าพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 จะไม่ได้กำหนดบทลงโทษเอาไว้ โดยเฉพาะ แต่หากมีกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความประพฤติบกพร่องตามมาตรฐานจริยธรรม การประพฤติบกพร่องนั้นอาจเข้าข่ายการกระทำความผิดหรือได้รับโทษตามกฎหมายอื่นได้ เช่น มีความผิดทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน หรือเข้าข่ายความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน เป็นต้น

3. ประมวลกฎหมายอาญา

หากเจ้าพนักงานของรัฐฝ่าฝืนมาตรา 128 ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาโดยมิชอบและมีเจตนาพิเศษเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ เจ้าพนักงานของรับผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท หรือประหารชีวิต

ความแตกต่างระหว่างการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 กับความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินของเจ้าพนักงานของรัฐไว้ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐได้ทราบว่ากรณีใดบ้างที่เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินได้ กรณีใดบ้างที่เป็นการรับทรัพย์สินที่จะนำไปสู่การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ทับซ้อน หรือกรณีใดบ้างที่อาจเข้าข่ายการเรียกรับสินบน ดังนั้น หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดขึ้นมาล้วนมีจุดประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดความโปร่งใสและยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารราชการแผ่นดินเกิดความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจให้กับประชาชนส่วนรวม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 จึงกำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินได้ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดหรืออนุญาตให้รับไว้หรือเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดเท่านั้น แต่หากเมื่อใดก็ตามที่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐนั้นมีลักษณะเป็นการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ โดยมีเจตนาในการรับไว้เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ เจ้าพนักงานของรัฐนั้นอาจมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามมาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้

ดังนั้น เจ้าพนักงานของรัฐจึงต้องสามารถแยกแยะลักษณะการรับ “สินน้ำใจ” และ “สินบน” ให้ได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายและละเมิดประมวลจริยธรรม รวมถึงสามารถป้องกันปัญหาการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ทับซ้อน ไปจนถึงการป้องกันการทุจริตของเจ้าพนักงานของรัฐได้

❖ ข้อสังเกตและความแตกต่างของมาตรา 128 และ มาตรา 149

1. กรณีการเรียกรับสินบนตามมาตรา 149 เป็นการเรียกรับทรัพย์สินไว้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจหน้าที่ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม
2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา 128 นั้น เป็นกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดทุกชนิดไว้โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าผู้รับได้รับไว้เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตลอดจนไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าตนเองจะต้องมีหน้าที่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหรือไม่ เพียงแต่

รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด ก็ถือว่าได้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 128 แล้ว

3. ดังนั้น หากเจ้าพนักงานของรัฐฝ่าฝืนมาตรา 128 และการได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น เป็นการได้มาโดยมิชอบและมีเจตนาพิเศษเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย 2 ฉบับ คือ

1) มีความผิดฐานปฏิบัติฝ่าฝืนมาตรา 128 กล่าวคือ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท และ

2) มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

❖ ตัวอย่าง

กรณีที่ 1

นาย ก. เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบว่าจ้างนาย ข. เป็นผู้ก่อสร้างอาคารโรงคัดบรรจุและได้มีการทำสัญญากันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นาย ข. ดีใจมากที่ได้เป็นผู้รับเหมางานก่อสร้างนั้น จึงนำเงินจำนวนหนึ่งมามอบให้นาย ก. และนาย ก. ก็ได้รับบัตรส่วนลดไว้

- กรณีนี้ นาย ก. ไม่มีความผิดฐานรับสินบน เนื่องจากนาย ก. ไม่ได้รับทรัพย์สินจากนาย ข. เพื่อกระทำการอย่างใดในตำแหน่งเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนาย ข. เป็นการเฉพาะ แต่นาย ก. อาจมีความผิดกรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา 128

กรณีที่ 2

นาย ก. เป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่พิจารณาว่าจ้างผู้รับจ้างก่อสร้างโรงคัดบรรจุ แต่ก่อนทำสัญญา นาย ก. ได้รับเงินจำนวนหนึ่งจาก นาย ข. จึงได้พิจารณาให้นาย ข. เข้าทำสัญญาเป็นผู้รับจ้างก่อสร้างโรงคัดบรรจุของหน่วยงาน

- กรณีนี้ นาย ก. มีความผิดฐานรับสินบน เพราะนาย ก. รับเงินซึ่งเป็นทรัพย์สินสำหรับตนเองโดยมิชอบและได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์แก่นาย ข. กล่าวคือ นาย ก. ได้เลือกนาย ข. ให้เป็นผู้รับจ้างงานก่อสร้างโดยเห็นแก่ประโยชน์จากเงินที่นาย ข. ให้อีก นอกจากนี้ นาย ก. ยังมีความผิดกรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอีกด้วย

การให้หรือรับของขวัญ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมภายในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นการเสริมมาตรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบราชการและหน่วยงานของรัฐโปร่งใส ไร้ผลประโยชน์

สาระสำคัญ

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2566

2. การใช้บังคับ

2.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

2.2 บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ คู่สมรส บุคคลซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม ผู้รับบุตรบุญธรรม บิดามารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน

3. หลักเกณฑ์การให้และรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.1 สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1) “ห้ามให้หัวหน้า”

หมายถึง ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา

2) “ห้ามให้กันเอง”

หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันไม่ได้

3) ข้อยกเว้นที่สามารถรับของขวัญไว้ได้

- การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมและมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท
- การให้ของขวัญตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

4) “ห้ามจัดหา”

หมายถึง ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินหรือจัดหาของขวัญ เพื่อมอบให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา

3.2 สำหรับผู้บังคับบัญชา

1) “ห้ามยอมให้ครอบครัวรับ”

หมายถึง ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้

2) ข้อยกเว้นที่สามารถรับของขวัญไว้ได้

- การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมและมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท
- การให้ของขวัญตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

3.3 การรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่

1) “ห้ามยอมให้ครอบครัวรับจากผู้มีส่วนได้เสีย”

หมายถึง ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้

2) ผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ ผู้มาติดต่องาน ผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในลักษณะดังต่อไปนี้

- ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การขอใบรับรอง การอนุมัติ การอนุญาต การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน
- ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การได้รับสัมปทาน
- ผู้ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน ธุรกิจหลักทรัพย์
- ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3) ข้อยกเว้นที่สามารถรับของขวัญไว้ได้

- การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมและมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท
- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย
- การให้ของขวัญตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

4. หากเจ้าหน้าที่ของรัฐมาทราบในภายหลังว่า บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำบันทึกรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับของขวัญนั้นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุด ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับทราบ

5. เมื่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดได้รับรายงานแล้ว และเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนตามระเบียบนี้ ให้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคืนของขวัญแก่ผู้ให้ทันที หากไม่สามารถคืนได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานเหตุผลและส่งของขวัญที่ได้รับนั้นให้เป็นสิทธิของหน่วยงานโดยเร็ว หากดำเนินการดังกล่าวแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในครอบครัวไม่เคยได้รับของขวัญดังกล่าว

6. กรณีที่ไม่สามารถคืนของขวัญได้ ให้หน่วยงานเก็บรักษาของขวัญนั้นไว้เป็นระยะเวลา 1 ปี เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือหากหน่วยงานเห็นว่าระหว่างเวลาการเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่หน่วยงานมากเกินไปสมควร ผู้บังคับบัญชาสูงสุดอาจสั่งให้นำของขวัญนั้นออกขาย แลกเปลี่ยน โอน แปรสภาพ หรือทำลายตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ แล้วนำเงินที่ได้ส่งคืนเป็นรายได้ของแผ่นดิน

7. บทลงโทษ

หากผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจฝ่าฝืนระเบียบเกี่ยวกับการให้หรือรับของขวัญนี้ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือประพฤติปฏิบัติตนไม่เป็นไปตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐและให้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

8. หน้าที่ของหน่วยงาน

8.1 หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอดส่อง ดูแล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัด

8.2 ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อหน่วยงานของรัฐและเป็นที่ประจักษ์ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดจงใจฝ่าฝืนระเบียบเกี่ยวกับการให้หรือรับของขวัญนี้ ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อผู้ถูกร้องเรียน พร้อมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสด้วย

8.3 หน่วยงานต้องเสริมสร้างทัศนคติการประหยัดให้แก่ประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงความขอบคุณ การแสดงการต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้ใช้วิธีการแสดงออกด้วยวิธีการอย่างอื่นแทนการให้ของขวัญ เช่น การใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร การสื่อสารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

8.4 ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน ต้องเสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดีการแสดงความปรารถนาดี การแสดงความขอบคุณ การแสดงการต้อนรับ การแสดงความเสียใจ ด้วยการเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

**** ข้อสังเกต ****

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อเสริมมาตรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจะกล่าวถึงการให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชา การให้ของขวัญแก่บุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนครอบคลุมถึงการรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องจากการปฏิบัติหน้าที่

2. “ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ ทั้งนี้ “ทรัพย์สิน” นั้น หมายถึง ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย

กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา

1. การได้รับรางวัลจากการจับฉลากในงานต่างๆที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก เช่น งานสัมมนากับหน่วยงานภายนอก สามารถเก็บของรางวัลไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

- รางวัลที่ได้จากการจับฉลากโดยการสุ่มจากตัวเลือกจำนวนมาก มีเจตนาเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดอิทธิพลในการตัดสินใจอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้ที่ได้รับรางวัลสามารถรับไว้เป็นของตนเองได้ แต่หากเป็นของรางวัลที่มีมูลค่าสูงมาก ควรปรึกษาผู้บังคับบัญชาเพื่อหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่าการให้นั้นไม่มีเจตนาให้เกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจใดๆ

2. การรับบัตรเข้าชมการแสดง คอนเสิร์ต หรือบัตรเข้าชมการแข่งขันกีฬาจากลูกค้า/คู่ค้า สามารถรับได้หรือไม่

- หากเป็นการให้โดยเฉพาะเจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะไม่สามารถรับได้ แต่หากเป็นการให้ในนามองค์กรต่อองค์กร เจ้าพนักงานของรัฐสามารถพิจารณารับไว้ได้ โดยจะต้องนำบัตรเหล่านั้นมาบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เช่น การจับฉลาก เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีที่บัตรเข้าชมมีมูลค่าสูงมาก ควรปรึกษาผู้บังคับบัญชาเพื่อหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและเพื่อให้แน่ใจว่าการให้นั้นไม่มีเจตนาให้เกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจใดๆ

3. การเลี้ยงรับรองในรูปแบบกีฬาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถทำได้หรือไม่

- การเป็นการเลี้ยงรับรองในรูปแบบการจัดแข่งขันกีฬาที่กระทำอยู่เป็นประจำหรือจัดเป็นประจำเพื่อเนื่อง ต่อเนื่อง ควรจัดทำแผนงานขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบแผนงานประจำปี โดยกำหนดกรอบการดำเนินงาน วงเงิน และรายละเอียดให้ชัดเจนเพื่อความโปร่งใส ทั้งนี้ พึงระมัดระวังและหลีกเลี่ยงการเลี้ยงรับรองในช่วงเจรจาหรือทำสัญญาทางธุรกิจที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจและอาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดได้

4. การจัดกิจกรรมขอบคุณลูกค้า สามารถทำได้หรือไม่

- การจัดกิจกรรมขอบคุณลูกค้า ถือเป็นกิจกรรมส่งเสริมการขายที่เสนอผลประโยชน์พิเศษให้กับลูกค้าเป็นครั้งคราว เพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการสินค้าในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเป็นกลไกปกติทางธุรกิจที่สามารถกระทำโดยหน่วยงานผู้จัดควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้

5. การรับของขวัญที่ระลึกหลังจากลาออกจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

(หนังสือตอบข้อหารือ ที่ ปช 0003/0031 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561)

ข้อเท็จจริง

เจ้าพนักงานของรัฐลาออกจากราชการเพื่อรับตำแหน่งกรรมการหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ได้เข้าร่วมงานแสดงมุทิตาจิตแต่ผู้ลาออกจากราชการและผู้เกษียณอายุราชการ ประจำปี 2560 และรับเข็มกลัดทองคำที่จัดทำขึ้นโดยกองทุนสวัสดิการของหน่วยงาน มีมูลค่าประมาณ 12,840 บาท เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

- การรับเข็มกลัดทองคำที่จัดทำขึ้นโดยกองทุนสวัสดิการภายในของหน่วยงาน เป็นการรับที่ชอบด้วยข้อบังคับคณะกรรมการสวัสดิการภายในสำนักงาน ว่าด้วยการมอบของขวัญที่ระลึกให้แก่สมาชิกที่ออกจากราชการ พ.ศ. 2559 ข้อ 3(2) ที่ให้อำนาจแก่กองทุนสวัสดิการสามารถมอบของขวัญที่ระลึกให้แก่สมาชิกที่ออกจากราชการซึ่งมีอายุราชการตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ได้ไม่เกินรายละเอียด 15,000 บาท

- ดังนั้น การรับเข็มกลัดทองคำดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย กฏ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อันเป็นข้อยกเว้นให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

6. การเรียกทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้รับจ้าง (ศาลอุทธรณ์ภาค 5)

ข้อเท็จจริง

นาย ก. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอำนาจในการซื้อ การจ้าง การควบคุมงาน การดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ได้ว่าจ้างการไฟฟ้าซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการติดตั้งและปรับปรุงระบบไฟฟ้าของสำนักงาน วงเงินงบประมาณ 1,478,167.55 บาท จากนั้นการไฟฟ้าทำสัญญาว่าจ้างช่างให้บริษัท ท. ดำเนินการติดตั้งและปรับปรุงระบบไฟฟ้า

นาย ก. ปฏิเสธหน้าที่โดยทุจริต เรียกเงินจำนวน 20,00 บาท จากบริษัท ท. โดยอ้างว่ามีความจำเป็นต้องใช้เงินเนื่องจากใกล้เปิดภาคเรียนของบุตรสาว ต่อมานาย ก. เรียกเงินอีก 40,000 บาท โดยอ้างว่าจะเดินทางไปศึกษาดูงานต่างประเทศแต่ยังไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัท ท. ไม่ยินดีที่จะมอบเงินให้แก่ นาย ก. แต่เพราะเกรงว่างานที่ดำเนินอยู่จะเกิดปัญหาเพราะขณะที่มอบเงินให้นาย ก. นั้น บริษัทยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จ

คำวินิจฉัย

- กรณีนี้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า การที่นาย ก. เรียกเงินจากบริษัท ท. 2 ครั้ง เป็นการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำความ

การหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 และเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2540 มาตรา 103 วรรคหนึ่ง มาตรา 122 วรรคหนึ่ง (มาตรา 128 และมาตรา 169 ปัจจุบัน) ให้ลงโทษจำคุก นาย ก. 13 ปี 4 เดือน

7. เรียกรับส่วนแบ่งจากเงินโบนัส

ข้อเท็จจริง

นาย ม. ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย บริหารราชการ ตลอดจนมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ ได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นเงินจำนวน 1,151,172 บาท เพื่อจ่ายให้แก่บุคลากรที่มีสิทธิได้รับจำนวน 28 คน

นาย ม. ได้เรียกส่วนแบ่งเงินดังกล่าวจากบุคลากรที่มีสิทธิรับเงินจำนวนร้อยละ 10 ซึ่งหากตกลงยินยอมก็จะลงนามในเช็ค ผู้มีสิทธิได้รับเงินเกรงว่าจะไม่ได้รับเงินหรือได้รับเงินล่าช้าและอาจถูกกั้นกัณฑ์ในการปฏิบัติงาน จึงยอมตกลงจ่ายเงินให้แก่ นาย ม. จากนั้น นาย ม. จึงลงนามในเช็คและโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงิน

คำวินิจฉัย

- กรณีนี้ ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า การกระทำของนาย ม. เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรผู้มีสิทธิได้รับเงิน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2540 มาตรา 103 วรรคหนึ่ง มาตรา 122 วรรคหนึ่ง (มาตรา 128 และมาตรา 169 ปัจจุบัน) ให้ลงโทษจำคุก นาย ม. 3 ปี 4 เดือน

8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกพรรคร่วมรัฐบาลรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ควรได้ตามกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จักรวรรดิในงานเลี้ยงปีใหม่ได้รางวัลเป็นทรัพย์สินมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท ซึ่งงานดังกล่าวเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเจ้าหน้าที่ของพรรคได้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์กันเองเพื่อเป็นการขอบคุณเจ้าหน้าที่ของพรรคที่เคยช่วยงานและกิจกรรมทางการเมือง โดยในวันดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกพรรคและผู้ที่เกี่ยวข้องงานได้นำรางวัลหรือของขวัญมาร่วมจับสลากรางวัลด้วย

ในระหว่างงานเลี้ยงดังกล่าวได้มีการประกาศให้รางวัลแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่เคยขาดการประชุมสภา และจากการไต่สวนได้ความว่ามี การมอบของขวัญในวันดังกล่าวแต่มีใช้เป็นกุญแจรถของจริง เป็นเพียงรูปกุญแจที่ทำขึ้นจากการกระดาษเท่านั้น ไม่ได้มีการมอบรถยนต์หรือของขวัญใดๆเป็นรางวัล

เนื่องจากมีการทักท้วงว่าของรางวัลมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท อาจเข้าข่ายเป็นการต้องห้าม ตามกฎหมายจึงมีการยกเลิกการให้รางวัลดังกล่าว ประกอบกับรางวัลที่มีการประกาศจะให้นั้นยังมีได้จัดซื้อ มาหรือมีอยู่ในลักษณะที่พร้อมจะมอบให้ในขณะนั้น และจากการตรวจสอบไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ครอบครองรถยนต์ ตามที่ระบุว่าเป็นของรางวัลตามคำกล่าวหาแต่อย่างใด

คำวินิจฉัย

- คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการไต่สวนไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า การจับสลากรางวัลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันงานปีใหม่มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

9. เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริง

เนื่องจากมีข้อกล่าวหาว่า นาย อ. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ รับทรัพย์สินเป็นงาช้างคู่หนึ่งที่มีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2552 นาย อ. เดินทางไปปฏิบัติราชการในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และได้รับงาช้างคู่หนึ่งจากผู้ที่มามอบให้ไว้เพื่อเป็นที่ระลึก โดยนาย อ. ได้มอบงาช้างให้แก่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพื่อตรวจสอบมูลค่าและดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมา นาย อ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่สมควรรับงาช้างดังกล่าวไว้ จึงได้สั่งให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีคืนงาช้างคู่หนึ่งให้แก่ผู้ให้ ซึ่งผู้ให้ได้รับคืนไปเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552

คำวินิจฉัย

การพิจารณาว่า นาย อ. ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 103 หรือไม่นั้น ข้อเท็จจริงจะต้องปรากฏว่า นาย อ. ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติและมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท แล้วมีความประสงค์ที่จะรับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตน แต่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรในทันทีที่สามารถกระทำได้

แต่จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อนาย อ. ได้รับงาช้างแล้ว ได้สั่งให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีตรวจสอบมูลค่าพร้อมทั้งดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ต่อมา นาย อ. พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรรับงาช้างดังกล่าวไว้ จึงส่งคืนให้แก่ผู้ให้

สำหรับสาเหตุที่นาย อ. ไม่ได้รายงานเรื่องการรับงาช้างต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และประธานสภาผู้แทนราษฎรในทันทีที่สามารถทำได้นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

- วันเสาร์ที่ 11 และวันอาทิตย์ที่ 12 กรกฎาคม 2552 เป็นวันหยุดราชการ
 - วันจันทร์ที่ 13 กรกฎาคม 2552 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
 - วันอังคารที่ 14 กรกฎาคม 2552 นาย อ. ได้แจ้งให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ส่งมอบงาช้างคืนแก่ผู้ให้
 - วันพุธที่ 15 กรกฎาคม 2552 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ส่งมอบงาช้างดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ให้
 - สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 รายงานการได้รับมอบทรัพย์สินดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ดังนั้น จากข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า นาย อ. มิได้มีเจตนาหรือมีความประสงค์ที่จะรับงาช้างนั้นไว้เป็นสิทธิของตนแต่อย่างใด จึงไม่มีข้อที่จะต้องวินิจฉัยว่า นาย อ. ได้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผล ความจำเป็น ความเหมาะสมและสมควรที่จะให้นาย อ. รับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

สรุปแนวปฏิบัติการรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดสำหรับบุคลากร สวพส.

การที่กฎหมายกำหนดให้การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ เป็นความผิดนั้น เนื่องจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐอาจทำให้ประชาชน เกิดความไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่และมีความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐอาจดำเนินการหรือ ใช้อำนาจเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้ทรัพย์สินหรือเพื่อตอบแทนผลประโยชน์ที่ได้รับหรือไม่ แม้ว่าในความเป็นจริง เจ้าพนักงานของรัฐที่ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมานั้น ไม่ได้ดำเนินการหรือใช้อำนาจใดๆ เพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้แก่ผู้ให้ทรัพย์สินนั้นเลยก็ตาม แต่การพิสูจน์ให้ประชาชนหมดความสงสัยได้นั้นทำได้ยาก ดังนั้น สิ่งที่จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของภาครัฐให้แก่ประชาชนได้ คือ เจ้าพนักงานของรัฐควรหลีกเลี่ยงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รวมถึงหลีกเลี่ยงสถานการณ์ใดๆที่อาจทำให้ประชาชน เกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ และหากในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์ดังกล่าวได้ ก็ควรมีการรายงานหรือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้บังคับบัญชาและสาธารณชนทราบเพื่อแสดงออกถึงความโปร่งใส ของการปฏิบัติงานและแสดงออกถึงค่านิยมในการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานด้วย

ในการจัดทำแนวปฏิบัติการรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนี้ ผู้จัดทำได้ศึกษา ข้อกฎหมาย แนวนโยบาย รวมถึงแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และได้นำเอาแนวปฏิบัติตามมาตรา 128 ประกอบกับ แนวทางการขับเคลื่อน “นโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่” ซึ่งเป็นแนวทางที่กำหนดขึ้นตาม แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ภายใต้กิจกรรมปฏิรูป ที่สำคัญ (BIG ROCK) มาปรับใช้และออกแบบเป็นแนวปฏิบัติที่มีความสอดคล้องกับบริบทของ สวพส.

แนวทางการขับเคลื่อน “นโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่” นั้น มุ่งเน้นให้ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประกาศเจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy ของหน่วยงานโดยผู้อำนวยการสถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูงซึ่งผู้บริหารสูงสุด เพื่อแสดงให้บุคคล หน่วยงาน หรือสาธารณชน รับรู้ว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานทุกคน มีเจตนารมณ์ที่จะไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิด ทั้งในขณะ ก่อน และหลัง การปฏิบัติหน้าที่ เพราะการรับนั้นอาจส่งผลให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในปัจจุบันและอนาคต และ ให้เผยแพร่ประกาศนั้น ลงในเว็บไซต์หลักของ สวพส. ด้วย ทั้งนี้ การประกาศให้จัดทำขึ้นในทุกปีงบประมาณ แม้ว่าผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานยังเป็นคนเดิม

2. ปลุกจิตสำนึกหรือสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดย สวพส. ต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง องค์กรความรู้ ปลุกจิตสำนึก และสร้างทัศนคติ ค่านิยมที่ดีแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดให้มีจิตสำนึกในการปฏิเสธ การรับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงร่วมมือกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ที่จะ

ปฏิบัติงานโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะต่างๆ หรือของขวัญ เช่น จัดอบรมให้ความรู้ จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการรับสินบนในรูปของขวัญ สร้างมาตรการและแนวทางภายในองค์กรในการปฏิเสธการรับของขวัญ เป็นต้น ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วให้เผยแพร่การดำเนินการดังกล่าวลงในเว็บไซต์หลักของ สวพส.

3. การประเมินผล กำกับติดตาม และรายงานผล โดยผู้รับผิดชอบต้องรายงานผลการดำเนินการให้ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงทราบ และเผยแพร่รายงานดังกล่าวลงในเว็บไซต์หลักของ สวพส. โดยผู้อำนวยการสถาบันหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องรับรองการเผยแพร่ในเว็บไซต์ด้วย

ดังนั้น ในการรับของขวัญ ทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด ให้บุคลากรของ สวพส. ปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. โดยหลักแล้ว **ห้าม!!!** บุคลากรของ สวพส. รับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่อาจคำนวณเป็นเงินได้**ทุกชนิด**

2. **ข้อยกเว้น ประเภททรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่บุคลากร สวพส. สามารถรับไว้ได้ คือ**

2.1 ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก เป็นต้น

2.2 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการีหรือญาติที่เป็นการให้ตามประเพณีหรือตามที่สังคมถือปฏิบัติสืบต่อกันมา รวมถึงต้องเหมาะสมตามความสามารถและสมควรแก่ฐานะของผู้ให้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่า

2.3 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ญาติ โดยมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสนั้น ต้องไม่เกิน 3,000 บาท

2.4 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป (ไม่กำหนดตัวผู้รับเป็นการเฉพาะเจาะจงและไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่า)

**** หมายเหตุ **** การรับตาม ข้อ 2.3 และ ข้อ 2.4 ต้องเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ได้รับจากบุคคลในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ รวมถึงโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมเท่านั้น

3. ในการให้และรับของขวัญสำหรับบุคลากรของ สวพส. นั้น ให้ปฏิบัติดังนี้

3.1 ห้าม!!! บุคลากรของ สวพส. ให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาและบุคลากรของ สวพส. ด้วยกัน ตลอดจนห้ามให้ของขวัญแก่ครอบครัวของผู้บังคับบัญชาและครอบครัวบุคลากรของ สวพส. ยกเว้นเป็นการให้ของขวัญกันตามประเพณีนิยมที่มีมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

3.2 บุคลากรของ สวพส. ต้องระมัดระวังไม่ให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ ยกเว้นเป็นการให้ของขวัญกันตามประเพณีนิยมที่มีมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

4. เมื่อบุคลากรของ สวพส. ได้รับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแล้ว ให้**จัดทำรายงาน**การรับของดังกล่าว ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

4.1 กรณีที่ไม่ต้องจัดทำรายงาน ได้แก่

1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย
2) การรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการีหรือญาติที่เป็นการให้ตามประเพณีหรือตามที่สังคมถือปฏิบัติสืบต่อกันมา รวมถึงต้องเหมาะสมตามความสามารถและสมควรแก่ฐานะของผู้ให้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่า

3) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป เช่น ทรัพย์สินที่ได้จากการจับรางวัลในช่วงเทศกาล เป็นต้น

4.2 กรณีการรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ญาติทุกครั้งทุกโอกาส และไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าไรก็ตาม และมีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี ให้จัดทำรายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ ตามแบบรายงานที่ 1 ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้

4.3 กรณีการรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ญาติที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท และมีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี ให้จัดทำรายงาน 2 ฉบับ คือ รายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ ตามแบบรายงานที่ 1 และรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ตามแบบรายงานที่ 2 ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้

4.4 กรณีที่บุคลากรของ สวพส. ทราบว่าบุคคลในครอบครัวของตนได้รับของขวัญที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัตินี้ ให้ทำบันทึกรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับของขวัญ ตามแบบรายงานที่ 3 ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับทราบ

5. ให้จัดส่งรายงานตามข้อ 4 เสนอต่อผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง โดยผ่านกลุ่มงานกฎหมายเพื่อรวบรวมเสนอต่อผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงพิจารณา

6. ให้กลุ่มงานกฎหมายจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ตามแบบรายงานที่ 4 เป็นรายไตรมาส เสนอต่อผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และเผยแพร่ลงบนเว็บไซต์

Infographic แนวทางการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา 128

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561
และประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
โดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563

: **หลัก** :

ห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ทุกชนิด

: **ข้อยกเว้น** : ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่สามารถรับไว้ได้

1. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีสิทธิได้รับตามกฎหมาย หรือมีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอย่างชัดเจน เช่น เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าจ้าง หรือสวัสดิการต่างๆ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะในการเดินทางไปปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการีหรือญาติ ซึ่งเป็นการให้โดยเสนหาและต้องเหมาะสมตามฐานะหรือตามความสามารถของผู้ให้ อีกทั้งจะต้องเป็นการให้ตามประเพณีหรือตามที่สังคมถือปฏิบัติต่อกัน



การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ได้รับจากบุคคลในโอกาสดังต่อไปนี้

- 1) เทศกาลหรือวันสำคัญ
- 2) การแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

3. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

- 1) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ญาติ โดยมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสนั้น **ต้องไม่เกิน 3,000 บาท**
- 2) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป หมายถึง การให้ที่ไม่ได้กำหนดตัวผู้รับเป็นการเฉพาะเจาะจงและไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับ เช่น ของรางวัลจากการจับสลาก เงินรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาล ส่วนลดจากการซื้อรถยนต์ รางวัลจากการแข่งขัน ของแจกในฐานะผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น

การให้หรือรับของขวัญ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565



สำหรับเจ้าหน้าที่

ห้ามให้หัวหน้า

หมายถึง ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา

ห้ามให้กันเอง

หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันไม่ได้

ห้ามจัดหา

หมายถึง ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินหรือจัดหาของขวัญ เพื่อมอบให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา

ยกเว้น : การให้ตามปกติประเพณีนิยมและมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท และการให้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด



สำหรับผู้บังคับบัญชา

ห้ามยอมให้ครอบครัวรับ

หมายถึง ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้



ยกเว้น : การให้ตามปกติประเพณีนิยมและมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท และการให้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่

ห้ามยอมให้ครอบครัวรับจากผู้มีส่วนได้เสีย

หมายถึง ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้

ยกเว้น : การให้ตามปกติประเพณีนิยมและมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท การให้ตามกฎหมาย และการให้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่

- ได้แก่ ผู้มาติดต่องาน ผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในลักษณะดังต่อไปนี้
 - ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การขอใบรับรอง การอนุมัติ การอนุญาต การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน
 - ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การได้รับสัมปทาน
 - ผู้ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการใดๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน ธุรกิจหลักทรัพย์
 - ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

"ของขวัญ" หมายความว่า

เงิน ทรัพย์สิน ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ที่ให้แก่กันเพื่ออรรถาัยคดีไต่ถาม ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ

โดย "ทรัพย์สิน" นั้น หมายความรวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัล ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย

ผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบนี้ ถือว่า กระทำความผิดวินัยหรือประพฤติปฏิบัติตนไม่เป็นไปตามประมวลจริยธรรม

Infographic แนวทางการรายงานการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด



บทสรุป

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 นั้น มีจุดประสงค์ที่จะควบคุม “เจ้าพนักงานของรัฐ” ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในขณะที่ยังเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วไม่ถึง 2 ปี ซึ่งในบางครั้งอาจต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเนื่องในโอกาสต่างๆ ตามเทศกาล วันสำคัญ การแสดงความยินดี แสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ และการให้ที่ถือปฏิบัติกันในสังคม ซึ่งการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่จนกลายเป็นเหตุปัจจัยหรือเข้ามามีอิทธิพลให้การปฏิบัติหน้าที่ พิจารณา วินิจฉัย ใช้ดุลยพินิจ สั่งการ หรือดำเนินการตามหน้าที่เกิดความเอนเอียงและไม่เป็นธรรม จนอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมและเกิดความเสียหาย ขาดความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ

เนื่องจากประชาชนมีความเชื่อถือและไว้วางใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานของรัฐว่า จะต้องตัดสินใจและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือผลประโยชน์ของสาธารณะส่วนรวมเป็นสำคัญและปราศจากผลประโยชน์ส่วนตัว หากเจ้าพนักงานของรัฐรับของขวัญและผลประโยชน์ที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการปฏิบัติหน้าที่ ย่อมถือเป็นการทำลายความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของประชาชน ตลอดจนกระทบต่อการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาลที่หน่วยงานภาครัฐต้องยึดถึง ไปจนถึงกระทบต่อกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น เจ้าพนักงานของรัฐทุกคนควรจะต้องยึดถือหลักการปฏิบัติงานซึ่งอยู่บนพื้นฐานของ “การกระทำและการตัดสินใจใดๆ จะต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสีย และปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ”

ภาคผนวก

แบบรายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy
จากการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับบุคคล

แบบรายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....ตำแหน่ง.....

สังกัด.....ขอรายงานการรับของขวัญและของกำนัล

ตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

วันที่ ได้รับ	รายละเอียดของขวัญ	ผู้ให้ของขวัญ				รับในนาม	
		ภาครัฐ	เอกชน	ประชาชน	อื่นๆ	สวพส.	รายบุคคล

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

(สำหรับผู้บังคับบัญชา)

ตามที่ได้รับรายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่
ตามรายละเอียดข้างต้นแล้วนั้น ขอให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- เห็นควรส่งคืนผู้ให้
- เห็นควรส่งมอบให้แก่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
- เห็นควรอนุญาตให้ผู้รายงานรับไว้
- อื่นๆ

ลงชื่อ.....ผู้บังคับบัญชา

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : ขอให้รายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่
ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาทุกครั้งที่มีการรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่

แบบรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้
ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563

วันที่.....

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง

สังกัด..... ขอรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท ซึ่งข้าพเจ้าได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ได้รับเมื่อวันที่เวลา.....

2. ได้รับเนื่องจากกรณี

3. สถานที่รับ.....

4. ชื่อ - นามสกุล และที่อยู่ของผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

มีความเกี่ยวข้องเป็น.....

5. รายละเอียดและมูลค่าโดยประมาณของทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ และแนบรูปถ่ายของทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับประโยชน์อื่นใดมาพร้อมนี้ด้วย.....

6. เหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาต

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)

/อนุญาต...

อนุญาต เนื่องจากมีเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล โดยสมควรให้รับไว้เป็นทรัพย์สินหรือสิทธิส่วนบุคคล

ไม่อนุญาต และให้ส่งคืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ให้แก่ผู้ให้โดยทันที ทั้งนี้ หากไม่สามารถคืนได้ ให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้นั้นให้เป็นสิทธิของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) โดยเร็ว

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

วันที่

แบบบันทึกรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับของขวัญ
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565
ข้อ 9 วรรคสอง

วันที่.....

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ข้าพเจ้า ชื่อ.....นามสกุล.....ตำแหน่ง.....สังกัด.....
.....ขอรายงานว่า

1. ชื่อ.....นามสกุล.....มีความสัมพันธ์
เป็น.....กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. ได้รับของขวัญจากชื่อ.....นามสกุล.....
ที่อยู่.....เมื่อ
วันที่

3. ของขวัญที่ได้รับมีรายการดังนี้

3.1มูลค่าของของขวัญ (โดยประมาณ).....

3.2มูลค่าของของขวัญ (โดยประมาณ).....

4. เหตุผลที่รับของขวัญ

.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบรายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy
จากการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับหน่วยงาน

แบบสรุปรายงานตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รายงานผลการขับเคลื่อนตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานและ
เจ้าหน้าที่ในสังกัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประกาศเจตนารมณ์ตามนโยบาย No Gift Policy ของหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	วันที่ประกาศ	ข้อมูลประกอบ

2. การปลูกจิตสำนึกหรือสร้างวัฒนธรรมองค์กร

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	วันที่ดำเนินการ	รูปแบบการดำเนินการ	ข้อมูลประกอบ

3. รายงานการรับของขวัญและของกำนัลตามนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่

ของขวัญและของกำนัลที่ได้รับ	จำนวน (ครั้ง)
ผู้ให้ของขวัญ	
1) หน่วยงานภาครัฐ	
2) หน่วยงานภาคเอกชน	
3) ประชาชน	
4) อื่นๆ	
รับในนาม	
1) หน่วยงาน	
2) รายบุคคล	
การดำเนินการเกี่ยวกับของขวัญที่ได้รับ	
1) ส่งคืนแก่ผู้ให้	
2) ส่งมอบให้แก่หน่วยงาน	
3) อื่นๆ โปรดระบุ	

4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของหน่วยงาน

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของหน่วยงานต่อนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่

ลงชื่อ

(.....)

ผู้รายงาน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

❖ สามารถดาวน์โหลดเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ตาม QR Code ที่แนบ

<p>1. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563</p>	 https://bit.ly/3GRINFC
<p>2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565</p>	 https://bit.ly/3CUzilM
<p>3. แนวทางการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ “การประกาศนโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่”</p>	 https://bit.ly/3lyPw7C
<p>4. แบบฟอร์มรายงานการรับของขวัญ ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด</p>	 https://bit.ly/3vUrj41

เอกสารอ้างอิง

มนัสธนนท์ เอกโกศลวัฒน์, การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐที่ไม่ทำผิดกฎหมาย.

สำนักงานชดกันแห่งผลประโยชน์, 2561, คู่มือการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการชดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา 128, นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ, แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบ การประกาศนโยบาย No Gift Policy จากการศึกษาปฏิบัติหน้าที่, นนทบุรี :
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ.

